

Module 6: Thema behandeling Traumatische rouw

Een omschrijving van de leerdoelen en inhoud van de bij- en nascholingsactiviteit;
<p>De opleiding bestaat uit een theoretische inleiding, casuïstiek bespreking – waar mogelijk met gebruik van videomateriaal – en rollenspellen.</p> <p>Na de opleiding kunnen de deelnemers traumatische rouw diagnosticeren en onderscheiden van ‘normale’ rouw en hebben zij kennis gemaakt met hoe traumatische rouw behandeld kan worden.</p> <p>De leerdoelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">
- Verlies en rouw; uitingen van rouw in verschillende culturen leren kennen
- Diagnostiek van traumatische rouw; onderscheid tussen ‘normale’ rouw en gecompliceerde cq. traumatische rouw kunnen maken
- Diagnostiek van traumatische rouw; TGQ kunnen uitvragen
- Behandeling van traumatische rouw; kennis van de behandeling traumatische rouw, dwz het BEP-TG protocol
het aantal contactmomenten van de bij- en nascholingsactiviteit in de periode waarvoor accreditatie wordt aangevraagd;
1 dag van 09.30 tot 16.30 inclusief 1 uur lunch
de totale duur van het contact
6 uur (exclusief lunch)
de beoogde deelnemers (doelgroep) van de bij- en nascholingsactiviteit
Gz psychologen, klinisch psychologen, psychotherapeuten en psychiaters en zij die daartoe in opleiding zijn.
de studiebelasting met onderbouwing en een specificatie van studie- en de contacturen verdeeld over de relevante taakgebieden
Totaal aantal studiecontacturen : 6 Zelfstudie : 12 Totaal : 18 uur
het maximum aantal deelnemers
15

de toelatingsvereisten

Gz psychologen, klinisch psychologen, psychotherapeuten en psychiaters en zij die daartoe in opleiding zijn.

een omschrijving per onderwijsmodule van de manier waarop kennisoverdracht en vaardigheidstraining plaatsvinden**Leerdoel(en):**

- Verlies en rouw; uitingen van rouw in verschillende culturen leren kennen
- Diagnostiek van traumatische rouw; onderscheid tussen "normale" rouw en gecompliceerde cq. traumatische rouw kunnen maken
- Diagnostiek van traumatische rouw; TGQ kunnen uitvragen
- Behandeling van traumatische rouw; kennis van de behandeling traumatische rouw, dwz het BEP-TG protocol

Tijd	Programma	Werkvorm	Middelen Laptop, beamer, video, ppt
09:30	Aanvang	Plenaire kennismaking	
	Introductie Verlies en rouw Wat is traumatische rouw?	PPT	laptop, beamer tbv ppt
10:45			
	Diagnostiek van traumatische rouw	Bespreken van vignetten Samenvatten diagnostiek traumatische rouw	laptop, beamer tbv ppt video
12:30			
	Diagnostiek van traumatische rouw; (om TGQ)	PPT	laptop, beamer tbv ppt
	Toepassen diagnostiek	Rollenspel in kleine groepen	
15:00			

	Behandeling van traumatische rouw; BEP-TG Toepassen van het BEP- TG protocol; een eerste kennismaking	PPT Rollenspel in kleine groepen	laptop, beamer tbv ppt, video?
16:15 – 16:30	Afsluiting en evaluatie	Plenaire nabespreking	

Wijze waarop gebruikte didactische werkvormen en eventuele hulpmiddelen zijn toegepast

De opleiding bestaat uit een theoretische inleiding, casuïstiek bespreking – waar mogelijk met gebruik van videomateriaal – en rollenspellen.

de gebruikte literatuur (voor zover afwijkend met toelichting)

Vereiste literatuur:

Boelen, P. A., de Keijser, J., van den Hout, M. A., & van den Bout, J. (2007). Treatment of complicated grief: A comparison between cognitive-behavioral therapy and supportive counseling. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 75*(2), 277-284. doi:10.1037/0022-006X.75.2.277

Boelen, P. A., & van den Bout, J. (2011). Protocollaire behandeling van gecompliceerde rouw. In G. Keijsers, A. Van Minnen, & K. A. L. Hoogduin (Eds.), *Protocollaire behandelingen van volwassenen met psychische klachten* (pp. 341-377). Amsterdam: Boom.

Gersons, B. P. R., & Schnyder, U. (2013). Learning from traumatic experiences with brief eclectic psychotherapy for PTSD. *European Journal of Psychotraumatology, 4*(21369). doi:10.3402/ejpt.v4i0.21369

Shear, K., Frank, E., Houck, P. R., & Reynolds, C. F. (2005). Treatment of complicated grief: A randomized controlled trial. *JAMA, 293*(21), 2601-2608. doi:10.1001/jama.293.21.2601

Aanbevolen extra literatuur:

Gersons, B. P. R., Carlier, I. V. E., Lamberts, R. D., & van der Kolk, B. A. (2000). Randomized clinical trial of brief eclectic psychotherapy for police officers with posttraumatic stress disorder. *Journal of Traumatic Stress, 13*(2), 333-347.

Gersons, B. P. R., & Olf, M. (2005). Kort eclecticisch behandelingsprotocol voor de posttraumatische stress-stoornis. In B.P.R. Gersons & M. Olf (Eds.), *Behandelingsstrategieën bij posttraumatische stress-stoornissen* (2 ed., pp. 86-105). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Lindauer, R. J. L., Gersons, B. P. R., Van Meijel, E. P. M., Blom, K., Carlier, I. V. E., Vrijlandt, I. et al. (2005). Effects of brief eclectic psychotherapy in patients with posttraumatic stress disorder: Randomized clinical trial. *Journal of Traumatic Stress, 18*(3), 205-212.

Maccallum, F., & Bryant, R. A. (2011). Autobiographical memory following cognitive behaviour therapy for complicated grief. *Journal of Behavior Therapy and Experimental*

Psychiatry, 42(1), 26-31. doi:10.1016/j.jbtep.2010.08.006

Smid, G. E., & Van der Aa, N. (2013). Effects of separation and loss on PTSD symptom change over time in a treatment seeking sample. *European Journal of Psychotraumatology*, 4(Suppl. 1), 46.

Stammel, N., Heeke, C., Bockers, E., Chhim, S., Taing, S., Wagner, B. et al. (2013). Prolonged grief disorder three decades post loss in survivors of the Khmer Rouge regime in Cambodia. *Journal of Affective Disorders*, 144(1-2), 87-93. doi:10.1016/j.jad.2012.05.063

Van der Hart, O., & Boelen, P. A. (2003). Therapeutische afscheidsrituelen in de behandeling van problematische rouw: een integratie. In O. Van der Hart (Ed.), *Afscheidsrituelen: achterblijven en verder gaan* (pp. 221-235). Lisse: Swets en Zeitlinger.

Wagner, B., Knaevelsrud, C., & Maercker, A. (2006). Internet-based cognitive-behavioral therapy for complicated grief: A randomized controlled trial. *Death Studies*, 30(5), 429-453. doi:10.1080/07481180600614385

de aard en wijze van toetsing

Wijze van (eind)toetsing:

Een schriftelijke samenvatting van een casus bij wie de TGI is afgenomen. Formulering van indicatiestelling. Indien indicatie voor BEP-TG: zo mogelijk beschrijven voor welke vorm van exposure gekozen wordt.

Indien de beoordeling van de schriftelijke rapportage onvoldoende luidt, kan de deelnemer nog een vervangende toets krijgen.

Indien ook de vervangende toets onvoldoende is, zal de deelnemer niet de punten krijgen nog een certificaat van deelname ontvangen.

De aanwezigheidsverplichting is 100%.

een samenvatting van de leerstof

Overlevenden van traumatische gebeurtenissen kunnen als gevolg hiervan psychische klachten ontwikkelen samengaan met problemen op meerdere levensgebieden, die aanleiding kunnen geven tot het zoeken van gespecialiseerde hulp. Er wordt dan wel gesproken van complexe psychotraumaklachten. Traumatische gebeurtenissen gaan vaak gepaard met verlies van dierbaren. Dit kan leiden tot traumatische rouw. Naast klachten passend bij depressie en/of posttraumatische stressstoornis (PTSS), waaronder herbelevingen van de traumatische gebeurtenis, vermijding, negatieve veranderingen in cognities en stemming en veranderingen in prikkelbaarheid en reactiviteit, ziet men na het verlies van een naaste, veelal onder geweldadige omstandigheden, tevens kernsymptomen van gecompliceerde rouw, zoals separatiepijn en separatie-wanhoop. Denken aan het verlies of/en herinneringen aan de dierbare wordt vermeden, omdat men de gevoelens die dit oproept nauwelijks kan verdragen.

Beknopte Eclectische Psychotherapie voor Traumatische Rouw, of Brief Eclectic Psychotherapy for Traumatic Grief (BEP-TG) is ontwikkeld voor de behandeling van patiënten met traumatische rouw. Dit protocol is gebaseerd op een behandelprotocol voor gecompliceerde rouw (Boelen & van den Bout, 2011) en een evidence based behandelvorm voor de behandeling van posttraumatische stress stoornis, Beknopte Eclectische Psychotherapie voor PTSS (BEPP) (Gersons & Olf, 2005). Exposure is een belangrijk onderdeel van de behandeling.

De cursus richt zich op diagnostiek van traumatische rouw en een kennismaking met de behandeling van traumatische rouw.

